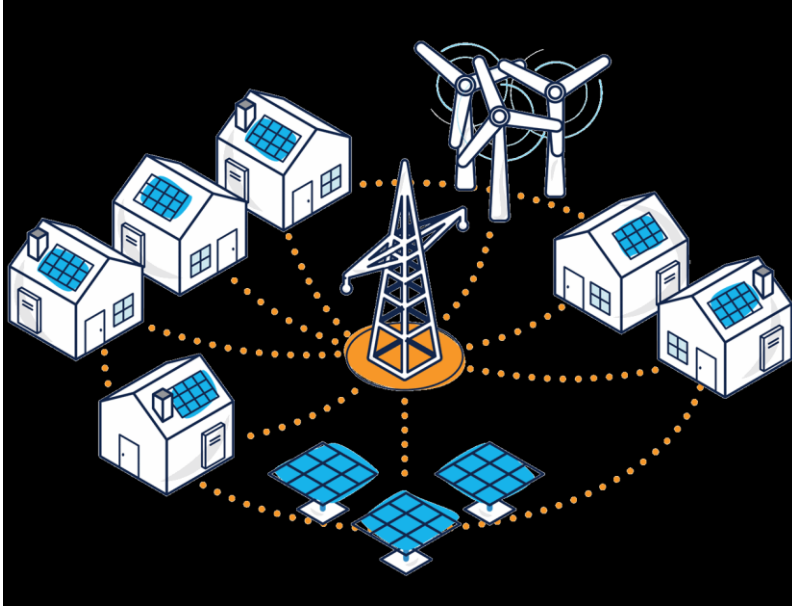

AUS 5117

Nesnelerin İnterneti

Internet of Things (IoT)

NESNELERİN İNTERNETİ İŞ MODELLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Aykut DİKER
Mühendislik ve Doğa Bilimleri
Fakültesi
Yazılım Mühendisliği Bölümü

İŞ Prosesi ve İŞ Modeli

- ✓ İş prosesi belirli bir amaca/sonuca ulaşmak için bir şirket içerisindeki belirli bir mantıksal sırada birbiriyle ilişkili proseslerden/aktivitelerden/olaylardan oluşur. İş proseslerinin birkaç türü vardır:
  - ✓ Üretim, Yönetim, Operasyonel, Lojistik vb.
- ✓ İş modeli, bir şirketin “değer” nasıl oluşturup, nasıl dağıttığını ve finansal sürekliliğini kazandığını tanımlayan mantık modelidir (Alexander Osterwalder).
- ✓ İş modeli 4 temel ögeye sahiptir.
- ✓ Müşteri, Öneri (Satılan ürün/şey), Altyapı ve Finansal Süreklilik.
- ✓ Bu dört temel öge dokuz bileşenden oluşur.
- ✓ İş modeli, kavramsal ve şematik bir modeldir, Rakam ya da hedefler belirtmez.

- ✓ İş modeli, iş fikrinizin sunacağı değerleri, kime ve nasıl sunacağını, nelere ihtiyacı olduğunu ve nasıl gelir elde edeceğinizi kabaca/hızlı bir şekilde görmenizi sağlar.
- ✓ İş modeli geliştirmek, iş aktivitelerini analiz etmek, oluşturmak, tartışmak ve anlamak amacıyla iş modeli tuvali (canvas) kullanılır.

İş Modeli Niçin Kullanılır?

- ✓ İş modeli, 3 temel olay için kullanılır.
- Teknoloji ve inovasyon yönetimi,
- Stratejik konular
- ✓ Değer oluşturma,
- ✓ Rekabet üstünlüğü/avantajı,
- ✓ Firma performansı,
- Elektronik işletme (e-business)
- ✓ Firma/organizasyonlarda bilginin nasıl ve ne şekilde kullanılacağı,

İş model, ekonomi ile teknoloji arasındaki bir köprü görevi yerine getirir. Teknolojideki değişimler iş modellerinde değişiklikler gerektirir.

İş Modeli Temel Bileşenleri

✓ Müşteri Segmentleri (Customer Segments)

- ❑ Bir şirket/organizasyon bir ya da birkaç müşteri segmentine hizmet eder.

✓ Değer/Urun Önerisi (Value Propositions)

- ❑ Müşteri problemlerini çözmeyi ve ihtiyacını karşılamayı araştırır.

✓ Kanallar (Channels)

- ❑ Haberleşme, dağıtım ve satış kanalları
- ❑ Değer önerisi kanallar aracılığıyla müşteriye ulaştırılır.

✓ Müşteri ilişkileri (Customer Relationships)

- ❑ Müşteri segmentleri ile ilişki kurulması ve sürdürülmesi.

✓ Gelir Akışı (Revenue Streams)

- ❑ Müşteriye başarı ile sunulan değer önerilerinden kaynaklanır.

✓ Temel/Kilit Kaynaklar (Key Resources)

- ❑ Önceki tamamlanan bileşenleri ulaştırmak ve sunmak için gerekli varlıklar.

✓ Temel/Kilit Aktiviteler (Key Activities)

- ❑ Önceki tamamlanan bileşenleri gerçekleştirmek için gerekli faaliyetler.

✓ Temel/Kilit Ortaklıklar (Key Partnerships)

- ❑ Bazı faaliyetler organizasyon dışından ya da diğer şirketlerden sağlanır.

✓ Maliyet Yapısı (Cost Structure)

- ❑ Önceki tamamlanan bileşenleri gerçekleştirmek için gerekli faaliyetler.

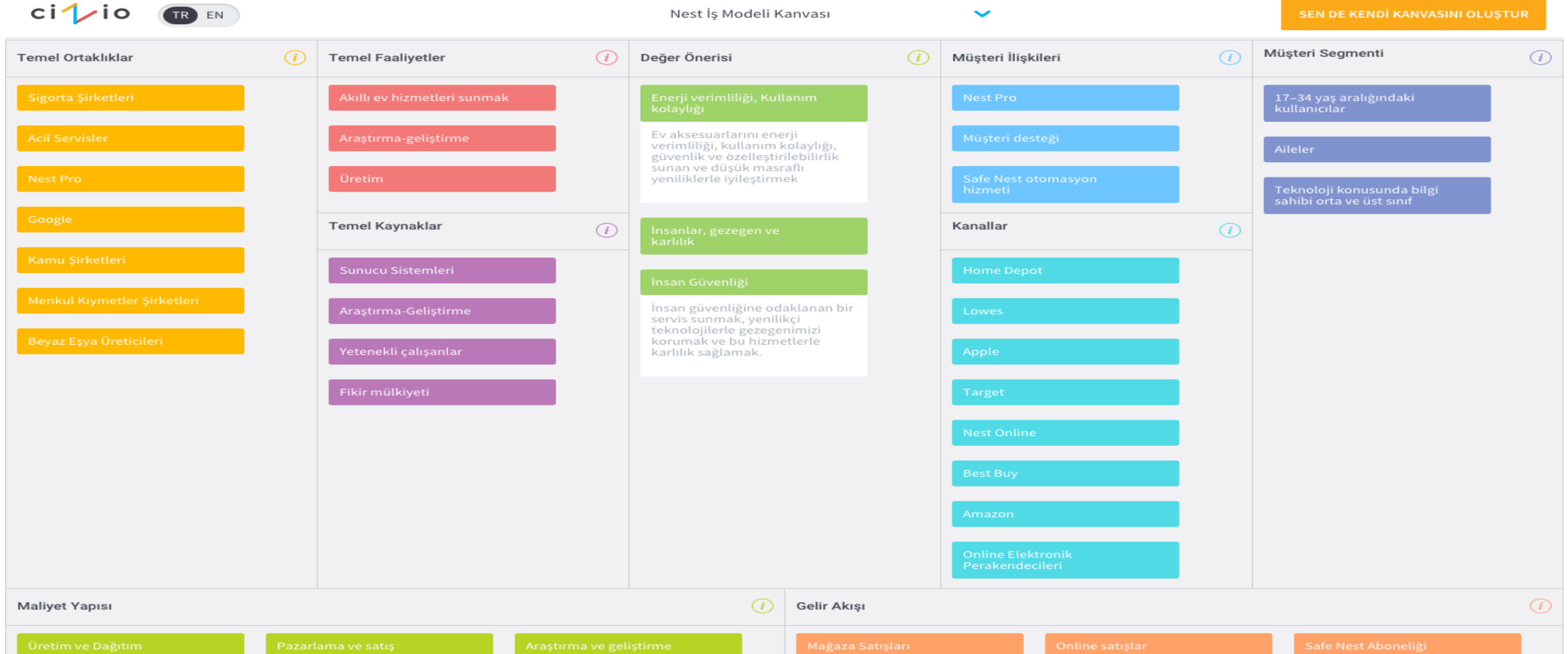
İş Modeli Yapıtaşları

- Müşteri Segmentleri
- Değer Önerisi
- Kanallar
- Müşteri İlişkileri
- Gelir Akışı
- Temel Kaynaklar
- Temel Faaliyetler
- Temel Ortaklar
- Maliyet Yapısı

İş Modeli Örnekleri

- ✓ **Nest İş Modeli:** Nest, akıllı ev projelerinde önde gelen ürün çözümleri üreten bir firmadır. En büyük özelliği ise Android ve iOS işletim sistemlerini kullanarak kişilerin evlerini kontrol etmelerini sağlayan hizmet sunmaktadır.

<https://medium.com/ciz-io-s%C3%BCr%C3%BCm-notlar%C4%B1/3-yeni-%C3%B6rnek-kanvas-ekledik-67e6fcad49eb> sitesinden alınmıştır.

IoT İş Modelleri

- ✓ IoT temelli ticari uygulamalar, üretim, sağlık, enerji, güvenlik, finans gibi çok geniş bir alana sahiptir ve IoT pazarı hızla artmaktadır.
- ✓ Son 5 yılda IoT kapsamında kullanılan/bağlı cihaz sayısı 3 kat arttığı ve 2015 yılında yaklaşık 4.9 milyon adete ulaştığı tahmin edilmektedir.
- ✓ Cisco gelecek on yılda IoT uygulamalarının ticari değerinin 14 trilyon \$ olacağını tahmin etmektedir.
- ✓ IoT teknolojileri ve uygulamaları için iş modellerine ve değer oluşturan yol/araçlara günümüzde ihtiyaç vardır.
- ✓ IoT akıllı nesnelerin kullanımı iş modelleri ve uygulamaları kolaylaştırır. IoT servislerinin başarısını artırır.
- ✓ IoT iş modelleri IoT servislerinin başarılı olması için önemlidir.

IoT İş Modellerine Kattığı Yenilik Nedir?

- ✓ IoT elemanları oluşturan akıllı telefon, sensor vb. akıllı nesneler ile bilgi kaynağı artmaktadır. Günümüzde bu bilgi kaynakları aracılığıyla elde edilen analitik veriler firmaların gelirlerinin artmasında önemli bir paya sahip olmaktadır.

Genel Bilgi Kaynakları

Akıllı Telefon ve Tablet

RFID Tag

RFID reader

Kablosuz
Algılayıcı
Düğüm

IoT Temelli Bilgi Kaynakları

- ✓ Bir servis sağlayıcı ya da GSM operatörü, müşterisi olan firmalara gerçek zamanlı kullanıcı istatistikleri sunarak firmanın müşterileri için özel kampanyalar düzenleyebilir.
- ✓ Bir kasko firması, navigasyon, hız, gerit ihlal, kaza algılama vb. araç sensörleri ile araç sahiplerinin davranışlarını takip ve analiz ederek müşterilerine yönelik kampanyalar düzenleyebilir.
- ✓ Enerji sağlayan firmalar, kullanıcılarının elektrik tüketimlerini sensörler aracılığıyla takip ve analiz ederek müşterilerine yönelik kampanyalar düzenleyebilir. Böylelikle enerji üretimlerini optimize edebilir.

Power plant

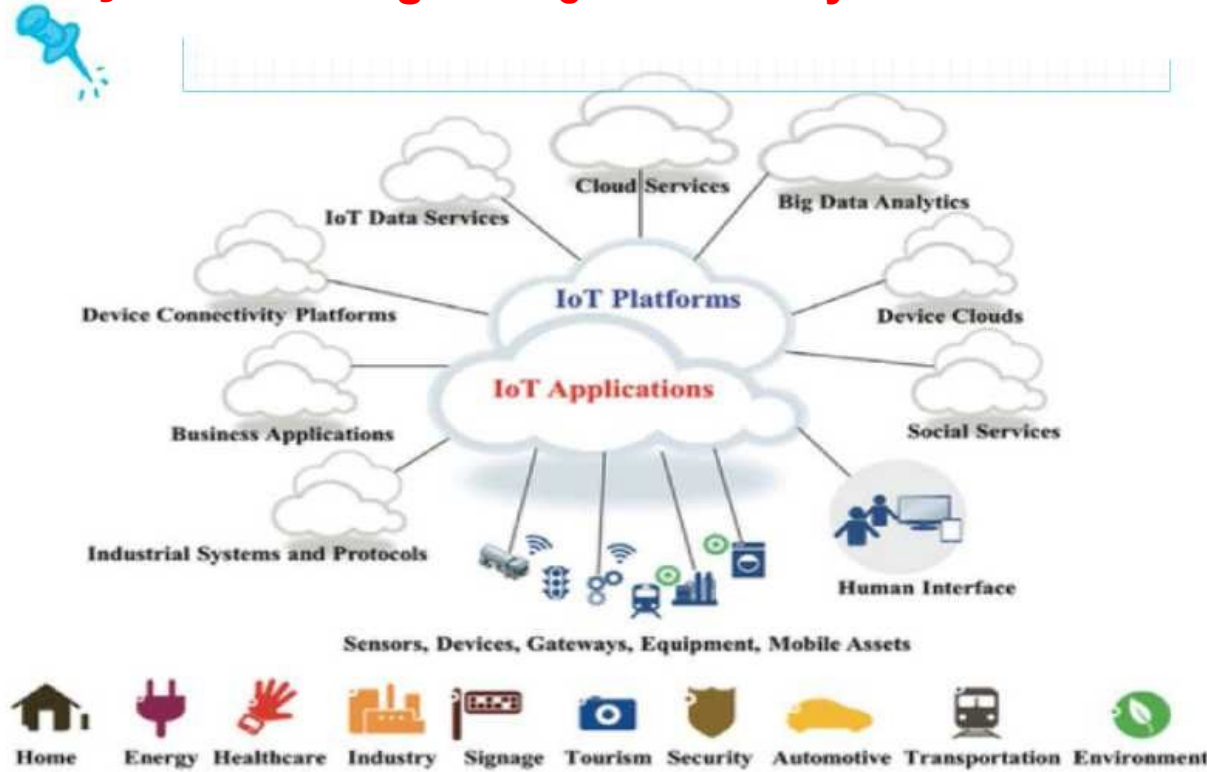

Green power
generation

IoT Ne Sağlar?

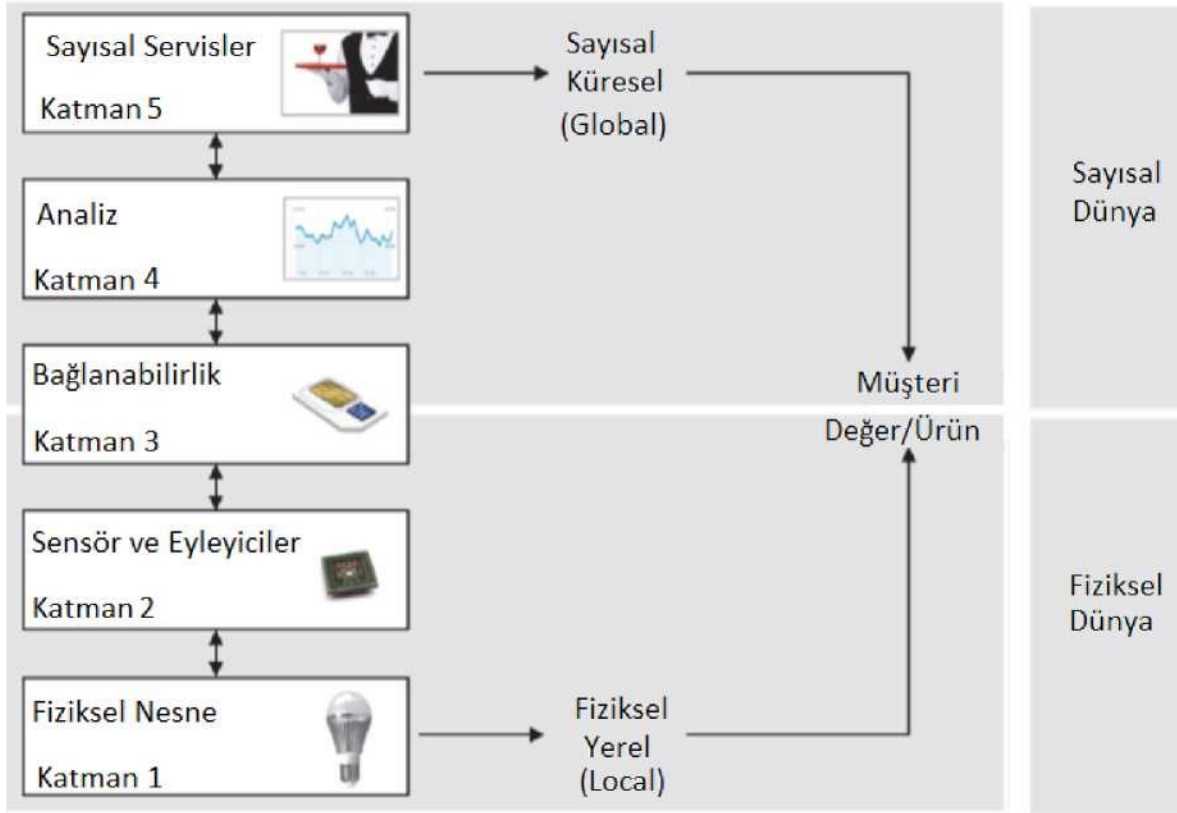
- ✓ Yeni servisler,
- ✓ Yeni iş fırsatları,

- ✓ Örneğin, mobil teknolojilerin kullanımı, iş modellerinde mobil ödeme, mobil reklam, konum temelli servisler gibi yeni bileşenler/araçlar getirir.
- ✓ Şirketlerin değer oluşturmaya yardımcı olur.

IoT Çözümlerinde Değer Oluşturma Katmanları

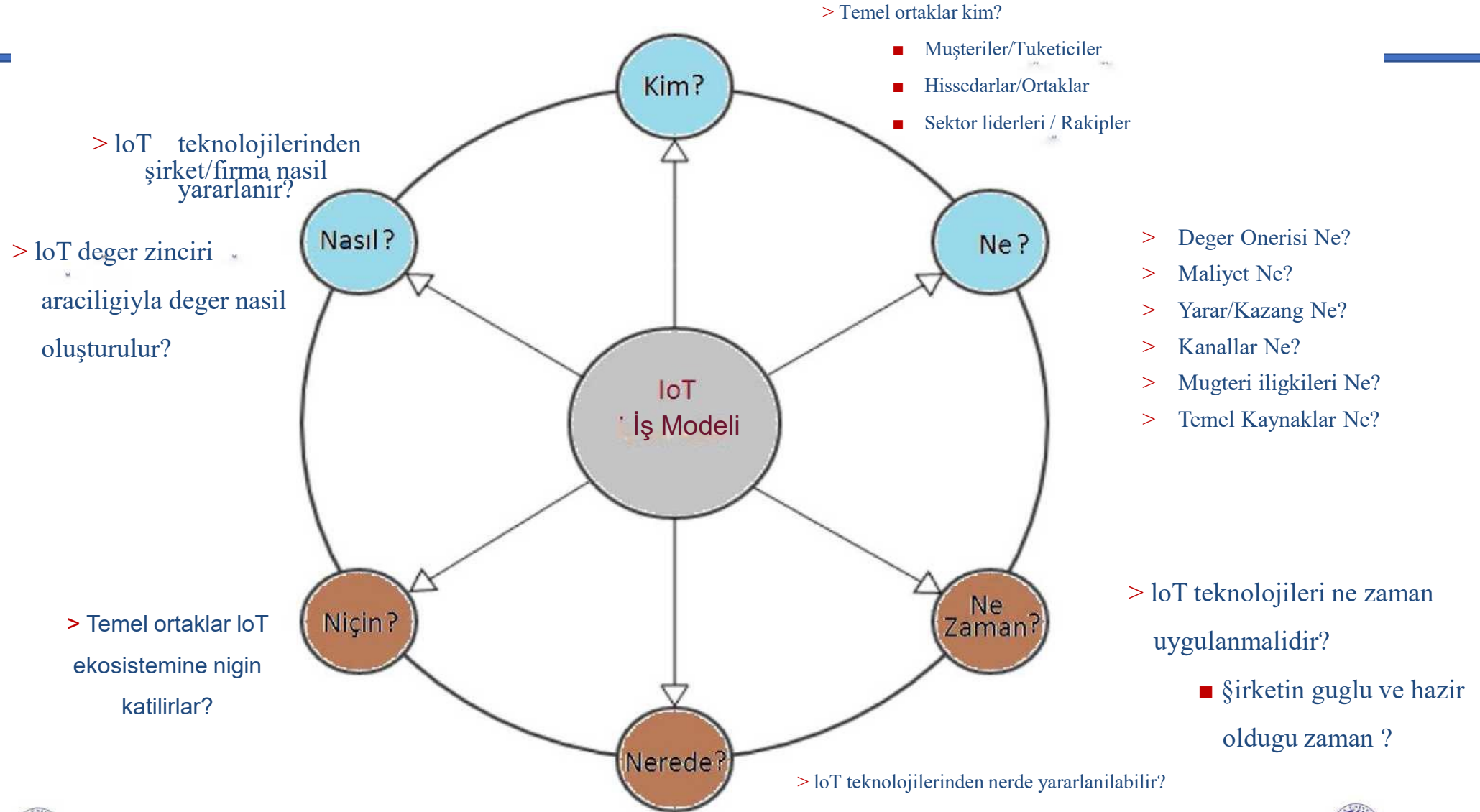

- ✓ Sayısal Servisler: Uygulama katmanı olarak adlandırılabilir. Kullanıcıya sunulacak uygulamayı (mobil, web vb.) ıperir.
- ✓ Analiz: Kullanıcılardan elde edilen verilerin analizi böylelikle kullanıcı profillerinin pıkarılması vb.
- ✓ Bağlanabilirlik: IoT donanımlara pevrimipi (online) erişim.
- ✓ Örneğin bisikletin yerini ve hareket durumunu uzaktan izleme.
- ✓ Sensor ve Eyleyiciler: Bu katman mikroiplemcili sistem, sensor ve eyleyiciler ıperir. Yerel olarak palıpir bir sistemi oluıpturur. ivme olıper ile mesafe, GPS ile konum, batarya durumu vb. bilgiler

- ✓ Fiziksel Nesne: Kullanıcıya yarar saılayan fiziksel nesne. Örneğin bisiklet, ulapım, saılık aktiviteleri gibi faydalar saılar.

Kaynak: D. Bilgeri et al. "The IoT Business Model Builder", White Paper, Bosch Software Innovations, GmbH. 2015.

IoT İş Modeli Araştırma/Geliştirme Kriterleri

IoT İş Modeli Geliştirme için Soru Örnekleri

Organizasyon

Endüstri

Ekosistem

Kim

Ticari paydaşlar

- Müşteriler
- Ortaklar
- Üreticiler
- Bayiler

Ne

- Temel/kilit kanallar
- Temel kaynaklar
- Maliyet yapısı
- Deger/urun önerisi
- Deger/urun değişimleri
- ihtiyaçlar
- Akişlar
- Riskler
- Ekosistemin durumu
- Diğer ilişkili aktiviteler

- Ana ticari paydaşlar
- Temel/kilit ortaklar
- Rakipler

- Temel/kilit kanallar
- Temel kaynaklar
- Maliyet yapısı
- Deger/urun önerisi
- Deger/urun değişimleri
- ihtiyaçlar
- Akişlar
- Riskler
- Ekosistemin durumu
- Diğer ilişkili aktiviteler

- Ekosistemin liderleri
- Potansiyel yeni müşteriler
- Temel/kilit ortaklar
- Rakipler

- Temel/kilit kanallar
- Temel kaynaklar
- Maliyet yapısı
- Deger/urun önerisi
- Deger/urun değişimleri
- ihtiyaçlar
- Akişlar
- Riskler
- Ekosistemin durumu
- Diğer ilişkili aktiviteler

	- Şirket içerisinde bilgi değişimi nasıl olur?	- Şirket içerisinde bilgi değişimi nasıl olur?	- Şirket içerisinde bilgi değişimi nasıl olur?
	- Akiş ve aktiviteler nasıl ?alişir?	- Akiş ve aktiviteler nasıl ?alişir?	- Akiş ve aktiviteler nasıl ?alişir?
Nasıl	- Sistem nasıl ?alişir?	- Sistem nasıl ?alişir?	- Sistem nasıl ?alişir?
	- Deger/urun nasıl oluşturulur?	- Deger/urun nasıl oluşturulur?	- Deger/urun nasıl oluşturulur?
	- Deger/urun değişimi nasıldır?	- Deger/urun değişimi nasıldır?	- Deger/urun değişimi nasıldır?
	- Ekosistem yapılanması nasıldır?	- Ekosistem yapılanması nasıldır?	- Ekosistem yapılanması nasıldır?

Kaynak: K. L. Fugl, "Business Model Framework Proposal for Internet of Things", Copenhagen Business School, 2015.

IoT İş Modeli Geliştirme için Soru Örnekleri

	Organizasyon	Endüstri	Ekosistem
Ne Zaman	<ul style="list-style-type: none"> - Şirket IoT yönelik gelişimi ne zaman yapmalıdır? (Kim ve Ne soruları analiz edildikten sonra) - Şirket paydaşları/ortakları yenilikleri ne zaman benimseyecekler?	<ul style="list-style-type: none"> - Şirket IoT yönelik gelişimi ne zaman yapmalıdır? - Şirket paydaşları/ortakları yeniliklerine zaman benimseyecekler?	<ul style="list-style-type: none"> - Şirket IoT yönelik gelişimi ne zaman yapmalıdır? (Yeni piyasaya doğru hareket) - Şirket paydaşları/ortakları yeniliklerine zaman benimseyecekler?
Nerede	<p>IoT ekosisteminde şirket nerede? Değer/ürün oluşturma süreçleri nerede? Değer/ürün değişimleri nerede? Bilgi akışları nerede?</p>	<p>IoT ekosisteminde endüstri nerede? Ortak ve rakipler nerede? Endüstride fırsat kaynakları nerede? Değer/ürün oluşturma süreçleri nerede? Değer/ürün değişimleri nerede? Bilgi akışları nerede?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tüm IoT ekosisteminin parçası olan şirketin IoT ekosistemi nerede? - Potansiyel ortak ve rakipler nerede? - Potansiyel müşteriler nerede? - Değer/ürün oluşturma süreçleri nerede? - Değer/ürün değişimleri nerede? - Bilgi akışları nerede?
Nihin	- Maddi (parasal) ve maddi olmayan yararlar nelerdir?	- Endüstrideki diğer aktörler/paydaşlar için yararlar nelerdir?	- Ekosistemdeki diğer aktörler/paydaşlar için yararlar nelerdir?
	- Şirket yeni piyasalara nihin genişlemeli/agilmalidir?	- Maddi (parasal) ve maddi olmayan yararlar nelerdir?	- Maddi (parasal) ve maddi olmayan yararlar nelerdir?

Kaynak: K. L. Fugl, "Business Model Framework Proposal for Internet of Things", Copenhagen Business School, 2015.

Mevcut IoT İş Modellerindeki Bileşenler

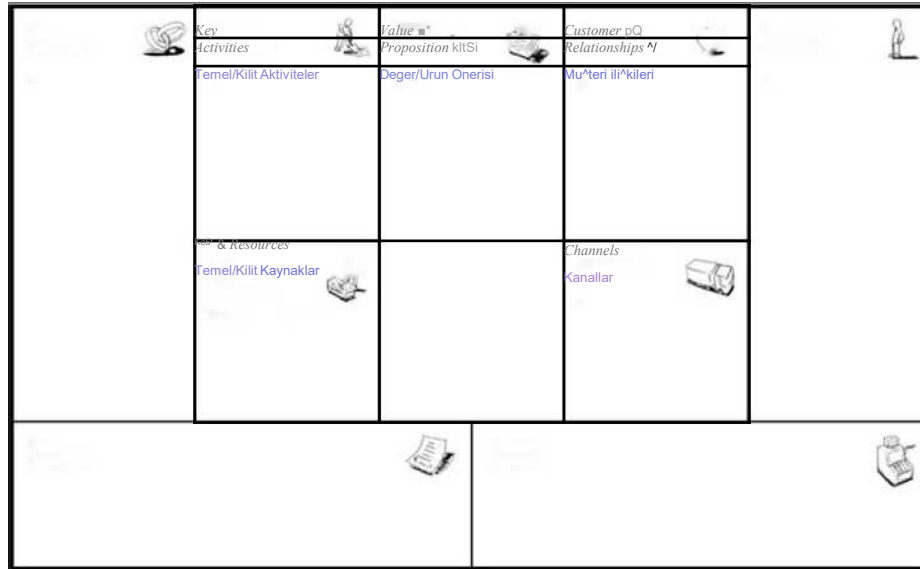
Ana Gorunum	Bileşenler (Building Blocks)	Temel/Kilit Elemanlar
Altyapi	Temel Ortaklar (Key Partners)	Yazilim Geliştirici, Veri Analisti, Cihaz Üretici
	Temel Kaynaklar (Key Resources)	Yazilim, Bilgi/Bilişim, Müşteri Kaynakları
	Temel Aktiviteler (Key Activities)	Ürün Geliştirme, Platform Geliştirme, Ortak Yönetimi, Platform&Kaynak Entegrasyonu
Deger/Ürün Önerisi	Deger/Ürün Önerisi (Value Proposition)	Uyumluluk, Performans, Paylaşım, Özelleştirme (Customization)
Müşteri	Müşteri ilişkileri (Customer Relationship)	Birlikte Oluşturma, Aracısız Servis, Haberleşme, Hızlı Geribildirim
	Müşteri Segmentleri (Customer Segments)	Mobil Kullanıcılar, Şirketler
	Kanal (Channel)	
Mali Yapı	Maliyet (Cost Structure)	IT Maliyet, Altyapi
	Gelir (Revenue Structure)	Abonelik Ücreti, Kullanım Ücreti

Kaynak: J. Ju, M. Kim, J. Ahn, "Prototyping Business Models for IoT Service", Information Technology and Quantative Management (ITQM 2016), Procedia Computer Science, Vol 91,882-890, 2016

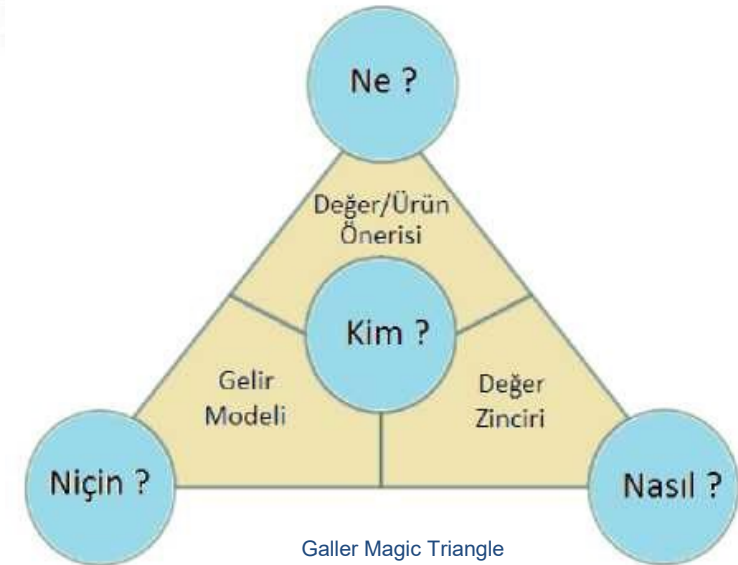
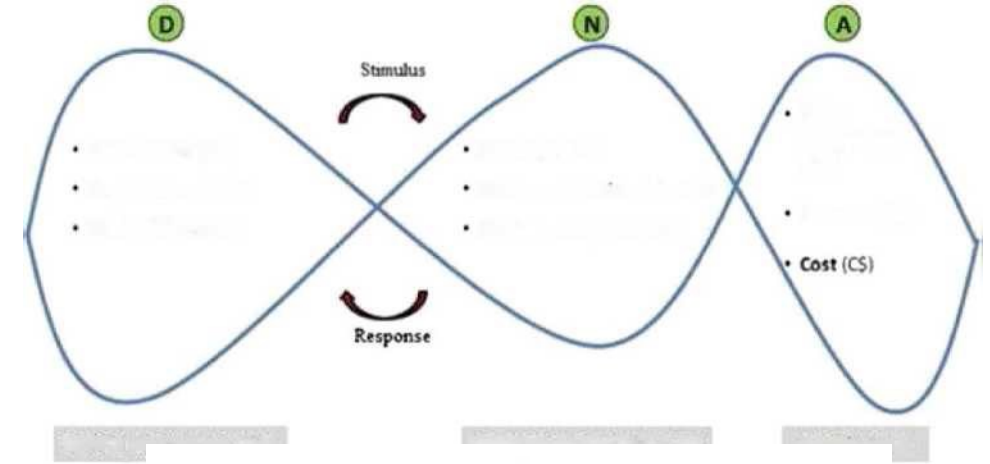
IoT için Önerilen İş Modelleri

□ IoT için önerilen iş modelleri

- > Business Model Canvas,
- > DNA Model,
- > Galler Magic Triangle
- > Value Net Model,
- > MOP Model,

Business Model Canvas

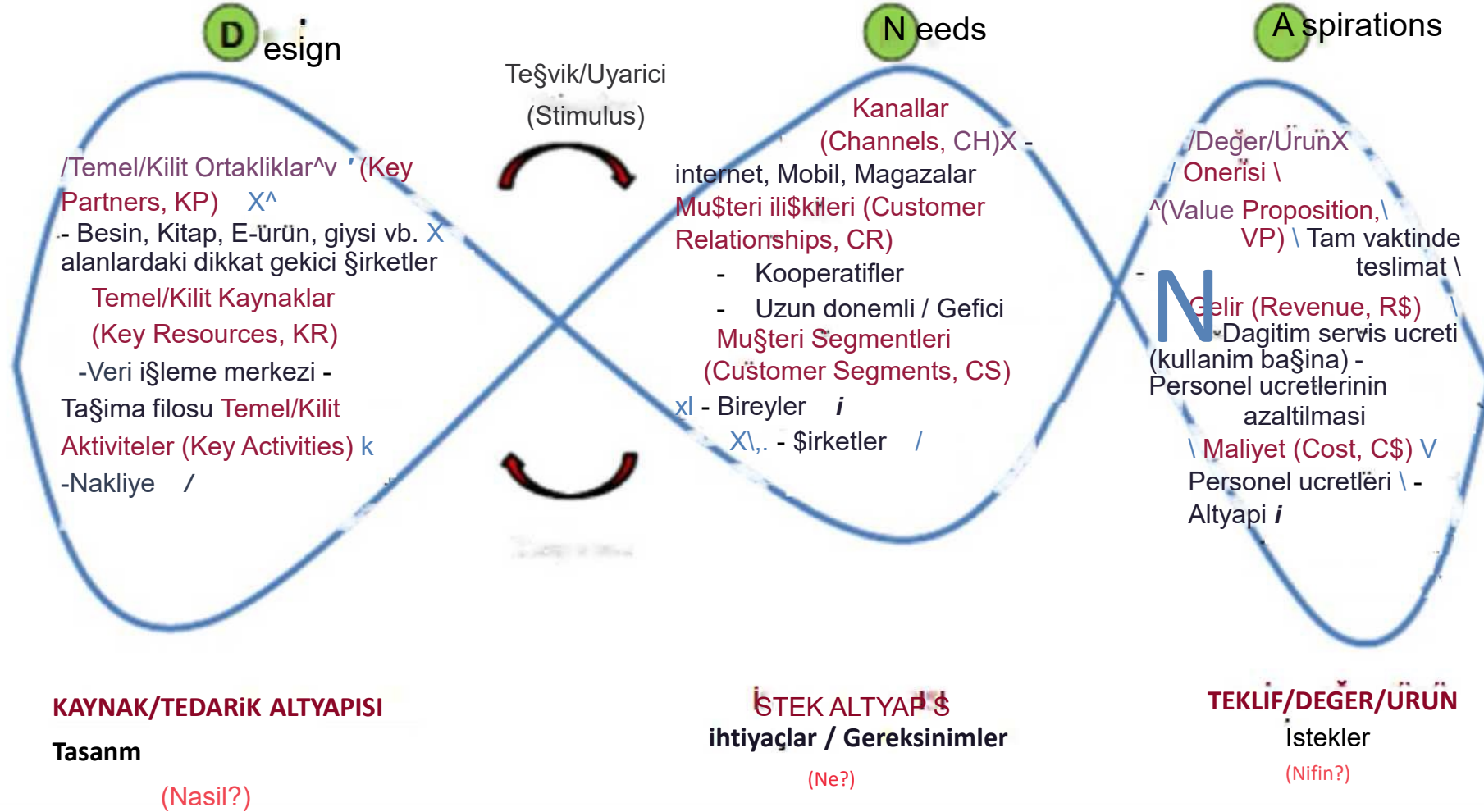

Galler Magic Triangle

İş Modeli Örnekleri

✓ Akıllı Lojistik için DNA temelli iş modeli

v c.,n at 5.i "A holistic approach to visualizing business models for the internet of things", Communications in Mobile Computing, 1-7, 2012

İş Modeli Örnekleri

✓ IoT Servisleri için Business Model Canvas temelli iş modeli

Partners – Temel/Kilit Ortaklar

- Yazılım Geliştirici
- Veri Analizcileri ya da Şirket
- Cihaz Üreticileri

Cost – Maliyet Yapısı

- IT Maliyeti
- Bakım

Key Activities Temel/Kilit Aktiviteler	Value Proposition Değer/Ürün Önerisi	Customer Relationships Müşteri İlişkileri
<ul style="list-style-type: none"> - Ürün Geliştirme - Ortak/Partner Yönetimi - Platform Entegrasyonu	<ul style="list-style-type: none"> - Uyumluluk/ Birlikte Çalışılabilirlik - Performans - Özelleştirme	<ul style="list-style-type: none"> - Birlikte Oluşturma
Key Resources Temel/Kilit Kaynaklar		Channels Kanallar
<ul style="list-style-type: none"> - Sensorlar - Bulut Servisler - IoT Ağı - İş Analistlerinin		<ul style="list-style-type: none"> - internet - Mobil
		Gelir Akışı/Kaynakları

Customer Segments

Müşteri Segmentleri

- Genel Müşteri Segmenti
- Dikey Piyasa
- Küresel Piyasa

Revenue Streams

- Kazanç Paylaşımı
- Abonelik Ücreti
- Ürün Satışları

Kaynak: J. Ju, M. Kim, J. Ahn, "Prototyping Business Models for IoT Service", Information Technology and Quantative Management (ITQM 2016), Procedia Computer Science, Vol 91,882-890, 2016

İş Modeli Örnekleri

✓ **Motorsiklet Kullanıcılarma Yönelik Güvenlik (e-bike) için Galler Magic Triangle (Archetypal) temelli iş modeli**

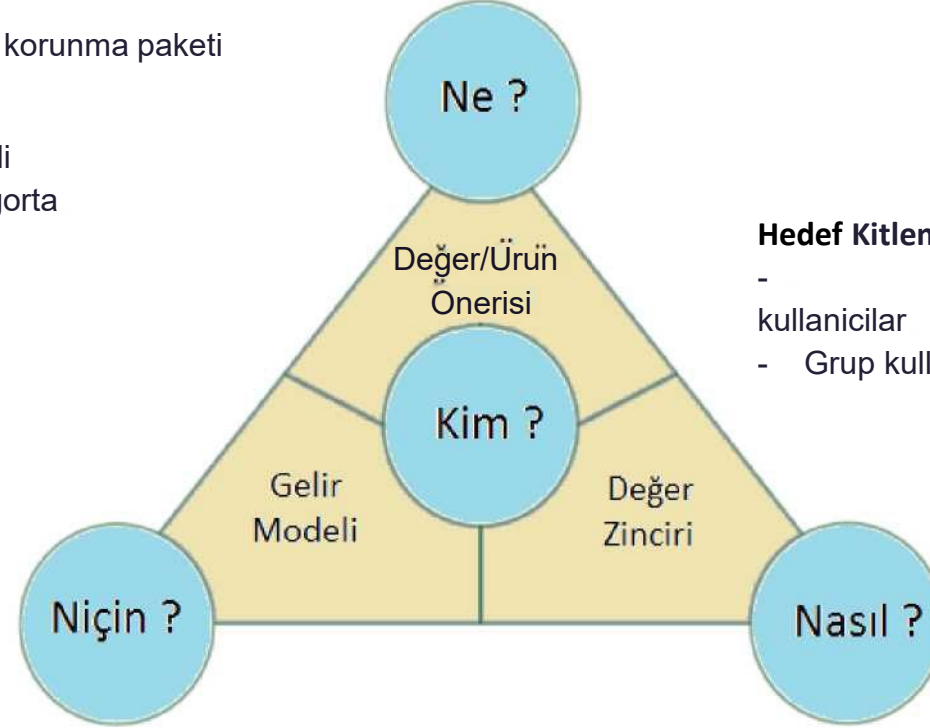
Ne Sunuyoruz?

£alışmadan/hirsizlikten korunma paketi

- Elektronik motor kilidi
- Hareket alarmi Surekli
- kōnumunu izleme Sigorta
-

Gelir Kaynaklarımı Ne?

- Kiralama ücreti
((almmadan korunma sigorta vb.)

Hedef Kitlemiz Kim?

- Bireysel kullanıcılar
- Grup kullanıcılar

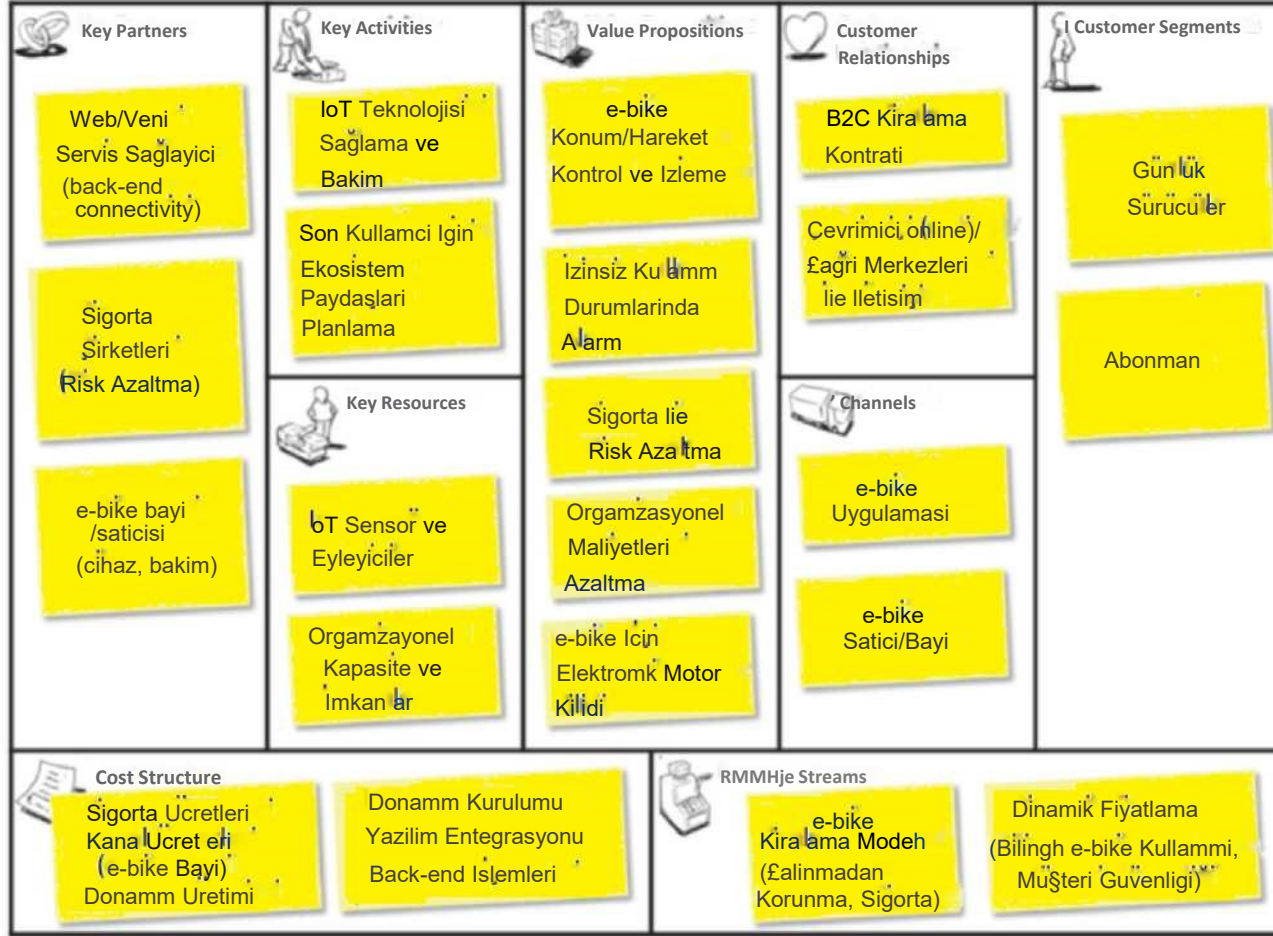
Değer/Ürün Önerisini Nasıl Oluştururuz?

- Sensor geliştirme
- Kullanıcı dostu arayüzler
- Servis sağlama

Kaynak: D. Bilgeri et al. "The IoT Business Model Builder", White Paper, Bosch Software Innovations, GmbH. 2015.

İş Modeli Örnekleri

✓ **Motorsiklet Kullanıcılar İçin Yönelik Güvenlik (e-bike) için Business Model Canvas temelli iş modeli**

Kaynak: D. Bilgeri et al. "The IoT Business Model Builder", White Paper, Bosch Software Innovations, GmbH. 2015

Farkli Sektorlere Yönelik IoT İş Modeli inceleme

Bilegenler	Elemanlar	Google (Akıllı Ev)	General Electric (Endüstriyel IoT)	Car2Go (Ulagim)
	Yazılım Geliştirici	Kurum İgi Geliştirme	Kurum İgi Geliştirme	Dig Kaynaklı
Temel / Kilit Ortaklar	Veri Analisti	Kurum İgi Analiz	Kurum İgi Analiz	Kurum İgi Analiz
	Cihaz Üretici	Kurum İgi Geliştirme	Kurum İgi Geliştirme	Bakım ve Onarım Amaglı Üretici
	Sensorler	Sensorler	Sensorler	Sensorler
Temel / Kilit Kaynaklar	Bulut Servis (Yazılım)	Mobil Uygulama Analiz Yazılımı	Predix Bulut (Yazılım Platformu)	Mobil Uygulama Analiz Yazılımı
	İş Analiz Yeteneği	Kurum İgi Analist	Kurum İgi Analist	Kurum İgi Analist
	Ürün Geliştirme	Termostat	Sensörlere Sahip Tüm Endüstriyel Pargalar	Sensörler ile Filo Yönetimi (Optimizasyon)
Temel / Kilit Aktiviteler	Ortak/Paydag Yönetimi	Diğer IoT Servisler ile Ortaklık (akıllı lamba)	IoT Uyumluluk (Intel, Cisco vb.)	-
	Platform Entegrasyonu	Nest ile İşlişma	Endüstriyel Bulut Temelli Platform	Ulagim Platformu (Şehir Ulagim Servisleri)
	Performans	Verimli İşlişma	Tahmini Bakım Verimliliği	Müşteriler için Akıllı Gezgincilik
Değer/Ürün Onerisi	Uygunluk	Otomasyon	Gerçek Zamanlı Veri izleme	Şehirden Bağımsız Hareketlilik
	Özellleştirme	Özellleştirilmiş Planlama	Özellleştirilmiş Toplam Çözümler	İsteğe Bağlı Erigim

Google Nest Akıllı/Oğrenen Termostat

- Akıllı ev uygulamaları için öğrenen termostattır.
- Kullanıcı davranışlarından otomatik olarak öğrenir ve makine öğrenme algoritmaları ile evlerin soğutma ve ısıtma sistemlerini optimize eder.
- Kullanıcı zaman ve mekan kısıtlaması olmadan enerji kullanımını izleyebilir ve sıcaklığı kontrol edebilir.
- Nest termostat, akıllı kilit, lamba vb. cihazlar ile çalışabilir.

General Electric Endüstriyel IoT / Predix Cloud

- Endüstriyel ekipman izleme ve analitik platforma dayalı bir bulut servisedir.
- Üretim, otomotiv, enerji, sağlık gibi farklı sektörlerde çalışır.
- Diğer bulut servisleri ile entegre edilebilir.
- Endüstriyel IoT bakım verimliliği, gerçek zamanlı veri izleme ve gelir artışı sağlar.

Car2Go

- Bir tür araç kiralama servisedir.
- Araçlardaki sensörler aracılığıyla veri toplar ve aracın performansını izleyebilir. Böylece araç kullanımları optimize edilebilir. Tahmini bakımları programlanabilir.
- Araç bilgileri araç üreticileri ve sigorta şirketleri ile paylaşılabilir ve kullanıcılara özel sigorta poliçeleri önerilebilir.

Kaynak: J. Ju, M. Kim, J. Ahn, "Prototyping Business Models for IoT Service", Information Technology and Quantitative Management (ITQM 2016), Procedia Computer Science, Vol. 91,882-890, 2016

IoT ve Geleneksel iş Modelleri

Geleneksel Urun		IoT
MuŞteri ihtiyaqlan	Mevcut ihtiyaqlar igin gozum	Mevcut ve gelecekte ortaya gikmasi ongorulen ihtiyaqlari ele alir
Teklif	Zamanla gegerlilikini yitiren bagimsiz urun	Urunleri uzaktan gunceller ve sinerji degeri vardir
Verinin rolu	Gelecek urun gereksinimleri igin tek nokta veri kullanilir	Bilgi donu^umu saglanan servisler ve gegerli uretim igin tecrube oluřturur
Kar (fayda)	Gelecek (siradaki) urun veya cihaz satiři	Tekrar eden (surekli) gelir saglar
Kontrol	Ticari urun avantajlari, mulkiyet (arazi/bina), marka igerir	Kiřiselleřme ve kavram ekler, urunler arasi ag etkiler
Yetenek geliştirme	Mevcut kaynakve iřlemler	Ekosistemdeki diger partner ve rakiplerin nasil para kazandigini anlar

KAYNAKLAR

- ✓ A. Osterwalder, Y Pigneur, “Business Model Generation”, Qev. Melis inan, Optimist Yayim Dagitim, 2013, <http://www.businessmodelgeneration.com/>
- ✓ R. M. Dijkman, B. Sprenkels, T. Peeters, A. Janssen, “Business models for the Internet of Things”, International Journal of Information Management, Vol. 35, 672-678, 2015
- ✓ J. Ju, M. Kim, J. Ahn, “Prototyping Business Models for IoT Service”, Information Technology and Quantative Management (ITQM 2016), Procedia Computer Science, Vol. 91, 882-890, 2016
- ✓ Y Sun et al. “A holistic approach to visualizing business models for the internet of things”, Communications in Mobile Computing, 1-7, 2012
- ✓ K. L. Fugl, “Business Model Framework Proposal for Internet of Things”, Copenhagen Business School, 2015.
- ✓ D. Bilgeri et al. “The IoT Business Model Builder ”, White Paper, Bosch Software Innovations, GmbH. 2015.